

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/15/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5123233428
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5123233428.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej, členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka a JUDr. Miroslavy Korbašovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, dieťa rodičov: matka D. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX a otec E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, o návrhu navrhovateľov: F. A., E. C., nar. XX.XX.XXXX a G. A., nar. XX.XX.XXXX, obidvaja bytom H. - I. B., J. XXX/XX, zastúpení právnou zástupkyňou JUDr. Evou Fulierovou, advokátkou so sídlom G. K. XXXX, XXX XX H., v konaní o úpravu styku starých rodičov s maloletým dieťaťom, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č.k. 30P/154/2023-184 zo dňa 24. novembra 2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Žilina č.k. 30P/154/2023-184 zo dňa 24. novembra 2023 potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Navrhovatelia podali na okresný súd dňa 27.10.2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým požadovali, aby okresný súd zveril maloleté dieťa A. B., nar. XX.XX.XXXX, do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov prastarých rodičov dieťaťa. Podanie odôvodnili tým, že navrhovatelia sú prastarými rodičmi A. B., pričom práve navrhovatelia sa v súčasnosti väčšinou času osobne o maloletú A. starajú, t.j. zabezpečujú riadnu výživu, výchovu, hygienu, ošatenie, obuv, vhodný program aj všetku potrebnú zdravotnú starostlivosť tak, aby bol zabezpečený všestranný rozvoj maloletej A.. U oboch rodičov je dané podozrenie na užívanie omamných a psychotropných látok, pre ktoré je ich správanie nevyspytateľné a ťažko predvídateľné. Z tohto dôvodu nie je u rodičov maloletej záruka, že o ich maloleté dieťa sa vždy riadne postarajú, teda zabezpečia mu všetko potrebné na živobytie, vrátane stabilného a pokojného prostredia, v ktorom má maloletá právo vyrastať. Na Okresnom súde v Žiline bol dňa 24.10.2023 podaný návrh na zverenie maloletej A. B. do náhradnej spoločnej osobnej starostlivosti manželov F. a G. A., prastarých rodičov maloletej, z dôvodu, že je potrebné zabezpečiť pre maloletú kompletnú starostlivosť, ktorú potrebuje a ktorú jej rodičia už istý čas riadne nezabezpečujú a nie je u rodičov maloletej záruka, že by boli schopní riadnu starostlivosť zabezpečiť v budúcnosti. Navrhovatelia ako prastarí rodičia, a teda blízke osoby maloletej, sú schopní zabezpečiť vhodné výchovné prostredie, zázemie pre výchovu maloletého dieťaťa. Podľa vyjadrení navrhovateľov už aj tak dlhší čas zabezpečujú osobnú starostlivosť o maloletú práve oni. Navrhovateľka je už na predčasnom starobnom dôchodku, a teda má dostatok času sa maloletej A. všestranne venovať, nakúpiť, navariť, zabezpečiť jej hygienu a všetky potrebné záležitosti.

2. V odseku 3. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol skutočnosti vyplývajúce zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca ako orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, s uvedením, že šetrením úrad zistil, že rodičia s maloletým dieťaťom bývajú v prenajatom byte, ktorý má matka prenajatý od kamaráta bez nájomnej zmluvy, hygiena, čistota priestorov v domácnosti bola na slabej úrovni, vzťahy medzi rodičmi boli a sú dlhodobo vážne narušené, medzi rodičmi dochádza

ku konfliktom. Ďalej na tomto mieste odvolací súd odkazuje na závery okresného súdu z predmetnej správy tak, ako vyplývajú z odseku 3. napadnutého rozhodnutia.

3. Z odseku 4. napadnutého uznesenia vyplývajú skutočnosti návrhu starých rodičov E. B. a L. B., ktorí žiadajú zveriť maloletú do ich starostlivosti, a to z ich podania zo dňa 16.11.2023, ktorí nesúhlasia, aby bola maloletá zverená do náhradnej spoločnej osobnej starostlivosti manželom A., a to ani neodkladným opatrením ani rozhodnutím vo veci samej. Majú za to, že takéto zverenie maloletého dieťaťa nie je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj len „CMP“), ďalej § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „CSP“), § 325 ods. 1 CSP, § 328 ods. 1 CSP, § 329 ods. 1, 2, 3 CSP, ďalej § 44 ods. 2 zákona č. 36/2015 Z.z., čl. 5 základných zásad zákona o rodine a konštatoval nedôvodnosť podaného návrhu. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že ide o procesný inštitút, ktorého účelom je bezodkladne upraviť pomery účastníkov, ak je to potrebné. Je nutné, aby boli osvedčené základné skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov. Dokazovanie pred rozhodnutím súdu o návrhu na neodkladné opatrenie nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. Rozsah dokazovania je zúžený vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia. Súd zisťuje len najvýznamnejšie skutočnosti potrebné pre rozhodnutie.

4. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že zo spisového materiálu ako aj z vyjadrení navrhovateľov, starých rodičov, kolízneho opatrovníka vyplýva, že rodičia nedokážu plnohodnotne zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, nedokážu mu vytvoriť vhodné podmienky na zabezpečenie jeho zdravého fyzického, psychického ako aj sociálneho vývinu, nakoľko prostredie, v ktorom maloletá vyrastá, nie je stabilné. Rodičia sa s maloletou opakovane sťahovali, ich vzťahy sú dlhodobo vážne narušené, dochádza medzi nimi ku konfliktom a existuje podozrenie z drogovej závislosti oboch rodičov. Matka sa opakovane vyhrážala samovraždou, má sklony k sebapoškodzovaniu. Otec sa podľa vyjadrení starých rodičov zdržiava v Nemecku, kde vycestoval za prácou a matka opustila maloleté dieťa dňa 18.10.2023, nechala ho po dlhšiu dobu v starostlivosti navrhovateľky, prastarej matky maloletej. Prastará matka bola upozornená kolíznym opatrovníkom na riziká vzhľadom na opakované nevyšpytateľné a skratové konanie matky a zaviazala sa zabezpečiť starostlivosť o maloletú. Napriek tomu bolo kolíznym opatrovníkom zistené, že matka bola v meste s maloletou po týchto upozorneniach, a to bez prítomnosti inej zodpovednej osoby. Navrhovateľka zakrýva skratové konanie matky (prastará matka uviedla iné skutočnosti polícii ako kolíznemu opatrovníkovi, týkajúce sa správania matky, ako vyplýva z vyššie uvedených podkladov, zo správy kolízneho opatrovníka a záznamu z polície), a preto kolízny opatrovník zhodnotil, že neexistuje záruka, že navrhovateľka nedovolí matke zobrať si maloleté dieťa bez prítomnosti inej zodpovednej osoby a tým ohrozí život a zdravie maloletej.

5. Okresný súd rozhodoval uznesením č.k. 30P/154/2023-97 zo dňa 20.11.2023 o návrhu starých rodičov maloletej o neodkladnom opatrení a zveril im dočasne maloletú do spoločnej starostlivosti. Rozhodnutie zatiaľ nebolo vykonateľné. Súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, prihladnuc na odporúčanie kolízneho opatrovníka dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletej A., aby vzhľadom na osvedčené skutočnosti v čase rozhodovania súdu bola dočasne zverená do spoločnej starostlivosti starých rodičov L. B. a E. B., keďže rodičia nezabezpečujú riadnu starostlivosť o maloletú a súd má pochybnosť o zabezpečení riadnej starostlivosti o maloletú zo strany navrhovateľky, ktorá ponechala maloletú v starostlivosti matky bez jej prítomnosti, pričom je zrejmé nepredvídateľné konanie matky a maloletá môže byť ohrozená. S poukazom na vyššie uvedené súd návrh navrhovateľov na dočasné zverenie maloletej do ich starostlivosti zamietol. Záverom súd podotkol, že súd naďalej vykonáva úkony smerujúce k zisteniu skutočného stavu veci. Vytýčil pojednávanie vo veci náhradnej starostlivosti o maloletú na deň 06.12.2023, na ktorom budú predvolaní starí rodičia maloletej, prastarí rodičia matky, rodičia maloletej, aby zistil aktuálnu situáciu v rodine a v prípade zistenia ďalších skutočností upravil pomery prihladnuc na najlepší záujem maloletého dieťaťa.

6. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu bolo podané odvolanie, a to prostredníctvom právnej zástupkyne navrhovateľov, ktorí nesúhlasia s rozhodnutím okresného súdu. Poukázali na to, že podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka boli zistené vhodné podmienky na zabezpečenie potrieb maloletého dieťaťa, hygiena a čistota sú u nich na dobrej úrovni. Popierali skutočnosť, že by bagatelizovali problémy rodičov maloletej s drogami. U oboch rodičov bolo dané len podozrenie z užívania omamných a psychotropných látok, ktoré podozrenie nebolo dôkazmi bez pochybností preukázané. Navyše, napriek

existujúcemu podozreniu, rodičia maloletej A. neboli pozbavení rodičovských práv, ani im tieto neboli obmedzené, pričom nebol vydaný ani zákaz styku rodičov s maloletou A.. Preto v dobrej viere, keďže maloletá A. stále volala svoju mamu, matke maloletej umožnili, aby ju navštívila, až keď videli, že matka je v poriadku, je pokojná a A. mala z jej návštevy veľkú radosť, umožnili jej ísť s ňou na prechádzku. Mali za to, že závery kolízneho opatrovníka ohľadom umožnenia stretnutia a prechádzky maloletej s matkou sú nekritické. Návrhy vo veci samej na zverenie maloletej A. do ich náhradnej spoločnej starostlivosti podali preto, aby zlegalizovali faktický stav, v zmysle ktorého A. má u nich zabezpečený svoj pre dieťa dôležitý režim, s presným časom na jedlo, popoludňajší odpočinok, prechádzku na čerstvom vzduchu, večernú hygienu a spánok. Pokiaľ manželka B. - starí rodičia maloletej z otcovej strany prejavili záujem, vždy im vyšli v ústrety, A. im odovzdali, rovnako im A. odovzdali aj po vydaní neodkladného opatrenia, hoci tak neboli povinní urobiť, urobili tak z lásky k A., ktorú nechceli vystaviť prípadnému konfliktu a stresu. Vyjadrili názor, že chcú, aby si maloletá A. od nich odvykla, čo možno hodnotiť ako ich zlý úmysel, kedy im nejde o najlepší záujem dieťaťa, ale o vlastné ciele získať dieťa pre seba. Vyčítali okresnému súdu, že nevezal do úvahy, že navrhovateľka 1/ je na predčasnom starobnom dôchodku a hlavne preto by sa mohla A. naplno a celodenne venovať, pričom pani M. L. B. je naďalej riadne zamestnaná ako riaditeľka materskej školy, čo je časovo náročné, tak nie je zrejmé ako chce zabezpečiť celodennú starostlivosť o A.. Predpokladali, že ju chce dať medzi deti do škôlky, čo je vzhľadom na jej vek a doterajší režim predčasné, a preto by určite bolo nevhodné, aby takáto situácia vôbec nastala. Každá rodina si obhajuje „svojho rodiča“, čo uviedol kolízny opatrovník a tiež kolízny opatrovník uviedol, že vinu rodičia navzájom hádžu jeden na druhého. Popierajú, že by B. poznali režim dieťaťa a tento aj dodržiavali, lebo dňa 24.11.2023 bola navrhovateľka 1/ svedkom toho, ako maloletá A. s nimi v aute, keď prišli po kočík, v čase, keď už mala mať popoludňajší spánok, bola mrzutá a plakala a veľmi jej to bolo ľúto. Kategoricky popierali, že by matka maloletej mala žiť s nimi v spoločnej domácnosti. Pán N. C. klamal, keď uviedol, že u navrhovateľa 2/ došlo k pokusu o samovraždu, ktoré tvrdenie je absolútne nepreukázané a takéto tvrdenie je na hranici trestného činu ohovárania. Pán G. A. kategoricky popiera požívanie alkoholických nápojov vzhľadom na skutočnosť, že má zodpovednú prácu, v ktorej si nemôže dovoliť piť alkohol. Vôbec nemali navrhovatelia v úmysle skĺznuť do osobných invektív, ale nakoľko protistrana nemá zábrany ich očierňovať pred súdom, tak považovali za podstatné uviesť tieto skutočnosti. Aj tvrdenie manželov B. o tom, že ich syn – otec maloletej sa u nich nezdržiava, zrušili mu aj trvalý pobyt považovali navrhovatelia za účelové, absolútne popierajú, že by pán E. B. ml. mal mať k dcére silný vzťah a že konflikty nikdy nevyvolával, ale sa ich snažil tmiť a poukázali na zdokladovanú trestnú činnosť otca maloletej. Žiadali, aby odvolací súd rozhodol spravodlivo s najlepším záujmom maloletej A. B., ktoré kritérium by malo byť pri rozhodovaní súdu prvoradé, preto žiadali odvolací súd, aby po dôslednom posúdení všetkých skutočností, ktoré vyšli odvolaním najavo, napadnuté uznesenie zrušil a neodkladným opatrením rozhodol o zverení maloletej do ich starostlivosti.

7. V podaní, ktoré bolo krajskému súdu doručené dňa 24.01.2024 doplnili navrhovatelia odvolanie, pretože zistili skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie. Zdôraznili, že sú schopní zabezpečiť náhradnú osobnú starostlivosť o maloletú lepšie, než manželka B., ktorým bola zverená neodkladným opatrením, pretože pani B., ktorá sa o maloletú stará, pred súdom tvrdila, že je ochotná ukončiť svoj pracovný pomer, pracuje na plný úväzok ako riaditeľka materskej školy, aby sa mohla osobne a celodenne starať o maloletú A., čo však doposiaľ neurobila. Starostlivosť o maloletú rieši tak, že je už druhý raz na OČR, pričom navrhovateľka 1/ už je aj v čase podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia na predčasnom starobnom dôchodku, na ktorý išla práve kvôli maloletej A., aby sa jej mohla venovať. V tomto vyjadrení vyčítali navrhovatelia nedostatky v zabezpečení zdravotnej starostlivosti o maloletú, lebo už 28.12.2023, kedy bola maloletá A. u nich, si všimli, že už dlhšie má zapálený ušný lalôčik, ošetrili jej ho odvarom z repíka, modrou indulonou, žiadali B., aby maloletej nedávali náušnice, nech sa ušný lalôčik zahojí, čo B. odmietli, a to preto, že by maloletej mohli zarásť dierky v uškách a náušnice jej ponechali. Zároveň zistili, že A. má na tvári i na tele flaky, pravdepodobne alergického pôvodu a žiadali preto B., aby sledovali, čo A. vadí a zašli s ňou k pediatričke. Detskú lekárku A. navštívili dňa 22.01.2024, pýtali sa jej, v čom vidí nedostatky v ich starostlivosti o maloletú A., na ktoré poukazovala sudkyňa v odôvodnení svojho uznesenia ako aj súdom ustanovený kolízny opatrovník. Lekárka však takéto skutočnosti neuviedla, s formuláciou nesúhlasila a zároveň predložili lekársku správu z pediatrického vyšetrenia, uskutočneného až po ich objednaní maloletej u detskej lekárky. Navštívili aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, kde im však bolo povedané, že im nikto nemôže diktovať, koľko kontrol majú vykonať, že nie je ich povinnosťou riešiť zdravotný stav dieťaťa a že ani nie sú povinní reagovať na žiadosť splnomocnenej právnej zástupkyne o informácie. Preto podali žiadosť o informácie znova vo vlastnom mene.

8. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 CSP, § 3 ods. 5 písm. a) CMP), po zistení, že odvolanie uplatnili v zákonom stanovenej lehote na to oprávnení účastníci konania (§ 362 CSP, 7 CMP) proti rozhodnutiu, ktoré je možné napadnúť opravným prostriedkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP) a stotožňujúc sa s prijatým záverom súdu prvej inštancie napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne rozhodnutie.

9. Vo vyvolanom odvolacom konaní sa odvolací súd dôsledne oboznámil s odvolaním ako aj s ďalšími písomnosťami včítane doručeného doplnenia odvolania zo dňa 24.01.2024. Z obsahu spisového materiálu na č.l. 226 vyplýva tiež zápis o pojednávaní vo veci vedenej pred Okresným súdom v Žiline pod sp.zn. 30P/154/2023. Odvolací súd na tomto mieste poukazuje na obsahové znenie tohto zápisu o pojednávaní tak, ako je súčasťou spisového materiálu Okresného súdu v Žiline na č.l. 226 až 228 spisu. Poukazuje sa na to, že na Okresnom súde v Žiline sa dňa 06.12.2023 stretli navrhovatelia E. B., L. B., právny zástupca navrhovateľov O. M. F. M., navrhovatelia F. A., G. A., právna zástupkyňa týchto navrhovateľov N. F. G., osobne, kolízny opatrovník, matka ani otec prítomní tohto stretnutia neboli.

10. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len "účastník") a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

11. Podľa § 324 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

14. Podľa § 336 ods. 1, 2, 3 CSP, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej. Súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola v lehote podaná.

15. V zmysle Čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2).

16. Podľa § 329 ods. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

17. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

18. Podľa § 330 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

19. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa.

20. Podľa § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

21. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

22. V zmysle Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

23. V zmysle § 361 CSP, súd nariadi neodkladné opatrenie aj vtedy, ak to vyžaduje verejný záujem.

24. Neodkladné opatrenie je zabezpečovacím inštitútom i v civilnom mimosporovom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť zväčša dočasnou alebo provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania, v už začatom konaní, ako aj po ňom nastať. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti a zjednodušenia nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení, a to z dôvodu, že nariadenie neodkladného opatrenia má väčšinou predbežný charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej; pri relevantných skutočnostiach, z ktorých súd vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, postačuje ich osvedčenie (tzn. stav vysokej miery pravdepodobnosti) z dostupných dôkazných prostriedkov.

25. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

26. Základnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia teda je, aby účastník osvedčil uplatňovaný nárok a osvedčil potrebu neodkladnej úpravy pomerov, ktorá nemusí vyplývať len z naliehavosti situácie, ale v prípade konania starostlivosti súdu o maloletých aj z existencie záujmu maloletého dieťaťa. Súd môže rozhodnúť aj bez vylučenia a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania, len na základe osvedčenia tvrdených skutočností. Súd pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré sú predmetom riadneho (plnohodnotného) dokazovania v meritórnom konaní. O otázke konečnej úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu súd vykoná riadne dokazovanie a vo veci rozhodne až v meritórnom konaní. Zo samotnej podstaty konania o nariadení neodkladného opatrenia vyplýva, že súd nevykonáva dokazovanie ohľadom tvrdených skutočností. Súd môže vychádzať iba z údajov uvedených v návrhu, prípadne osvedčených priloženými listinami alebo dôkazmi predloženými navrhovateľom. Mieru pravdepodobnosti, s akou sú uvedené údaje pravdivé, pritom súd vyhodnocuje vzhľadom na individuálne okolnosti návrhu. V konaní o nariadení neodkladného opatrenia spočíva povinnosť tvrdenia na jeho navrhovateľovi, pričom na splnenie tejto povinnosti sa vyžaduje, aby navrhovateľ súdu navrhoval aspoň dôkazy základného významu pre osvedčenie nároku, ktorý ma byť dočasne chránený neodkladným opatrením. Pod potrebou neodkladnej úpravy pomerov účastníkov sa rozumie taký stav vzťahov účastníkov, pri ktorom aktívna korekcia zo strany súdu neznesie odklad. Úpravou neodkladných opatrení je totiž umožnené urýchlené a pružné riešenie takých situácií,

kedy je potrebný okamžitý zásah súdu. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd rozhodoval uznesením č.k. 30P/154/2023-97 zo dňa 20.11.2023 o návrhu starých rodičov maloletej o neodkladnom opatrení a zveril im dočasne maloletú do spoločnej starostlivosti, pretože prihladnuc na odporúčanie kolízneho opatrovníka dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletej A., aby vzhľadom na osvedčené skutočnosti v čase jeho rozhodovania bola dočasne zverená do spoločnej starostlivosti starých rodičov L. B. a E. B., keďže rodičia nezabezpečujú riadnu starostlivosť o maloletú. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.11.2023. Odvolací súd vo vyvolanom odvolanom konaní nezistil také skutočnosti, pre ktoré by malo dôjsť k zmene výchovného prostredia mal. A. a k zmene osôb, ktorým bola dočasne zverená do spoločnej starostlivosti určenej uznesením okresného súdu č.k. 30P/154/2023-97 zo dňa 20.11.2023. Odvolací súd na tomto mieste a vo vzťahu k svojím záverom považuje za podstatné len primerane a podporne poukázať na závery z Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 101/2022 z 10. mája 2022, ktoré si osvojil a v zmysle ktorých „Objektívnym explicitne ustanoveným zákonným kritériom na rozhodnutie vo veciach úpravy rodičovských práv k maloletým je „najlepší záujem maloletého dieťaťa“, ktorý musí všeobecný súd vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale adresne s prihliadnutím na okolnosti posudzovanej veci. Ak uvedené odôvodnenie absentuje, dochádza k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.“ Je nesporné, že v záujme maloletého dieťaťa je stabilizácia jeho pomerov. Vzhľadom na námietky odvolateľov sa žiada uviesť, že ochrana „rodinného života“ sa dotýka súkromia jednotlivca v jeho rodinných vzťahoch, vo vzťahu k iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne, či materiálne (I. ÚS 13/00). Navrhovatelia neodkladného opatrenia v ponímaní príbuzenských vzťahov k maloletému dieťaťu sú prastarými rodičmi mal. A.. Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa upravuje princíp, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti dotýkajúcej sa detí, a to aj pri rozhodovaní súdu v ich veciach alebo veciach, ktoré sa dotýkajú ich záujmu. Tento princíp bol v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaný (explicitne, ako aj implicitne) do jednotlivých noriem Civilného mimosporového poriadku, ako aj zákona o rodine. Na ústavnej úrovni sa princíp povinnosti prihliadať na najlepší záujem dieťaťa (maloletej) v konaní pred všeobecným súdom spája najmä so základnými právami dieťaťa (maloletej) na súkromie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, so základným právom dieťaťa (maloletej), aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohlo vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 100/2018, II. ÚS 203/2020). V prejednávanej veci sa však maloletá nemôže vyjadriť, vzhľadom na svoj vek. Maloletá sa t.č. nachádza v starostlivosti starej matky a starého otca. Vzhľadom na veľmi útlý vek maloletej, ako aj skutonosť, že starostlivosť o maloletú posledné mesiace zabezpečujú vo svojej domácnosti stará matka a starý otec, je v záujme maloletej, stabilizácia ponechanie maloletej v tomto výchovnom prostredí a v tejto domácnosti starých rodičov, nakoľko medzi základné práva mal. dieťaťa patrí aj právo na kontinuitu výchovného prostredia- na stabilizované, pokojné a harmonické rodinné prostredie (opak nebol odvolateľmi tvrdený ani preukazovaný). V konaní pred okresným súdom nebolo preukázané, a ani vo vyvolanom odvolacom konaní, že by v starostlivosti o maloletú zo strany starých rodičov boli také nedostatky, ktoré by vyžadovali v podobe ingerencie súdu rozhodnutím zmenu osôb, ktorým bola maloletá dočasne zverená do spoločnej starostlivosti. Starí rodičia túto starostlivosť vykonávajú podľa zistení odvolacieho súdu, vychádzajúc z obsahu spisového materiálu, bez akýchkoľvek nedostatkov, preto i vzhľadom na vyššie uvedené, v súlade so stanoviskom kolízneho opatrovníka, bolo vecne správne, ak okresný súd návrh prastarých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Argumentácia prastarých rodičov v rovine zapáleného ušného lalôčika maloletej, ďalšie ponechanie náušnice v tomto lalôčiku, či flaky na tele maloletej, pravdepodobne alergického pôvodu (čo sami navrhovatelia takto uviedli), ich žiadosť, aby B., sledovali, čo A. vadí a zašli s ňou k pediatričke, predsa nemôžu, s prihliadnutím na vek maloletej a relevanciu týchto tvrdení vo vzťahu k zdravotnému stavu maloletej, predstavovať dôvod na odklon od záverov vyslovených okresným súdom a spochybňovať starostlivosť starých rodičov v takom rozsahu, ktorý by mal za následok zverenie maloletej do starostlivosti prastarých rodičov. Pokiaľ navrhovateľka argumentovala možnosťou vytvorenia lepších podmienok pre starostlivosť o maloletú, a to z dôvodu jej nástupu na predčasný dôchodok, na ktorý podľa jej tvrdení nastúpila, aby sa mohla postarať o maloletú, tak odvolací súd takúto motiváciu samozrejme vníma veľmi pozitívne, avšak nemôže, ani za takéhoto pozitívneho vnímania, toto tvrdenie vyhodnotiť ako dôvod, ktorý by diskvalifikoval starých rodičov v starostlivosti o mal. A.. Uvedené skutočnosti boli nosné pre rozhodnutie odvolacieho súdu, z ktorých vyvodil vecnú správnosť výroku rozhodnutia okresného súdu, ktorý návrh navrhovateľov v tomto konaní zamietol.

27. Krajský súd teda v zhŕňajúcom závere uvádza, že doposiaľ zistené skutočnosti (k momentu rozhodovania odvolacieho súdu) nepreukazujú naliehavú potrebu okamžitého zásahu súdu v zmysle návrhu navrhovateľov, keďže práva a oprávnené záujmy účastníkov konania, predovšetkým maloletej, neboli bezprostredne ohrozené. Opäť na tomto mieste sa akcentuje, že zmyslom a účelom neodkladného opatrenia je rýchla a účinná úprava pomerov účastníkov bez toho, aby boli sporné otázky vyriešené konečným spôsobom, teda meritórnym rozhodnutím vo veci, pričom nepredstavuje samo o sebe výsledok procesu, v priebehu ktorého by súd zvažoval, aké dôkazy vykoná, ako bude vykonané dôkazy hodnotiť a aké skutkové zistenia z nich vyvodí, preto sú jediným relevantným podkladom pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia údaje a informácie obsiahnuté v spise, teda i v návrhu a listinách predložených navrhovateľmi neodkladného opatrenia, prípadne inými účastníkmi konania. Vzhľadom na rýchlosť konania o neodkladnom opatrení vyžadovanú procesnými predpismi (CSP, CMP), nemôže byť aktivita navrhovateľov neodkladného opatrenia nahradzovaná ani v rámci vyšetrovacej zásady, ktorá ovláda mimosporové konanie aktivitou súdu. V tomto smere je potrebné podotknúť, že zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení, o ktorom súd má rozhodnúť v zákonnej lehote, mal vykonávať dokazovanie. V konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia má dokazovanie povahu osvedčenia, čo znamená, že súd na základe dostupných dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, pričom nemusí dodržať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania. Osvedčené skutočnosti následne spĺňajú atribút vysokej pravdepodobnosti a súd z nich pri rozhodovaní vychádza. Dosiahnutie náležitej miery pravdepodobnosti rozhodujúcich skutočností z hľadiska procesného a hmotného práva, legitimizuje vyhovujúci výrok, resp. výrok zamietavý. Posúdenie, či je v konkrétnom prípade nevyhnutná bezodkladná ingerencia do pomerov účastníkov, je ponechaná výlučne na úvahe súdu, pričom v konaní starostlivosti súdu o maloleté deti súd posudzuje nevyhnutnosť nariadenia neodkladného opatrenia primárne z hľadiska záujmov maloletého dieťaťa, ktoré však nie je možné stotožňovať so subjektívnymi predstavami navrhovateľov o realizácii práv a povinností k maloletému dieťaťu.

28. Jednou z podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je osvedčenie potreby neodkladnej úpravy pomerov, ktorá by primárne mala vyplývať z naliehavosti situácie, a v prípade konania starostlivosti súdu o maloletých i z existencie záujmu maloletého dieťaťa.

29. Vo všeobecnosti odvolací súd dodáva, že nie je vylúčené v priebehu konania vo veci starostlivosti o maloleté dieťa prostredníctvom neodkladných opatrení bezprostredne reagovať na zmeny v relevantných skutkových okolnostiach. Uvedené v plnej miere platí aj na prípady, kedy konajúci súd postupuje vo veci samej plynule a bez zbytočných prieťahov.

30. Krajský súd preto uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne rozhodnutie podľa § 387 ods. 1 CSP.

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.